

Kreaturerne græsningsadfærd belyst på de himmerlandske heder

På de himmerlandske heder benyttes kvæg til pleje af arealerne. Blandt andet benyttes den gamle husdyrrace Jydsk Kvæg, der klarer sig godt på heden. Ud fra erfaringer i udlandet med kalves indlæring af foderindtagelse fra deres mor eller et ældre dyr, er der på heden afprøvet effekten af at lade ungdyr af henholdsvis Jersey og Hereford afgræsse sammen med erfarne hede-græssere af Jydsk Kvæg.

Der blev benyttet to folde til både Jersey stude og Hereford ungdyr, henholdsvis med og uden tante, samt en fold til ungdyr af Jydsk Kvæg alene. Der blev indsamlet prøver til foderanalyse af blåtop, bølget bunke og bævreasp fire gange gennem sæsonen, og græsningstryk samt fødepræference blev vurderet i en række prøvofelter i alle foldene.

Vejning af ungdyr viste en højere tilvækst hos dyr med tanter sammenlignet med samme type dyr uden tanter. Tilvæksten var ca. 50 % højere. Af de tre hold uden tanter var tilvæksten højest hos Jydsk Kvæg, der var opvokset på heden. Deres tilvækst lå lidt højere end for Jersey og Hereford med tanter.

Foderkvaliteten blev lavere gennem sæsonen, mest for blåtop, medens bølget bunke holdt en mere stabil kvalitet. De indsamlede data for fødepræference viste en tendens til at ungdyr med tanter var bedre til at skifte foderemne efterhånden som kvaliteten ændrede sig gennem sæsonen. Der er kun tale om et enkelt års data, og det ville være relevant at afprøve systemet med tanter mere grundigt, f.eks. for grupper af landmænd, der arbejder med naturpleje.

Det forventes at plejen kan blive bedre, hvis delområder slås af eller brændes af inden afgræsningen, således at der er mere frisk foder på heden. Desuden vil tidlig udbinding og et større dyrehold først på året gøre det lettere at holde blåtop nede. På sigt kan der arbejdes med en rotationsdrift, hvor der undertiden græsses meget hårdt, så der bliver spirebede for ny lyng, og der herefter er græsningspause til de nye spirer er i gang.

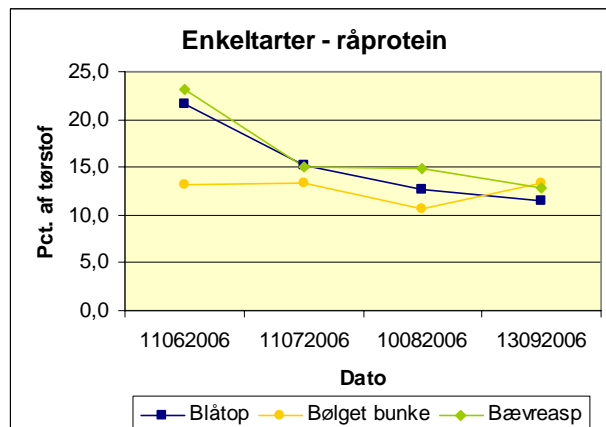
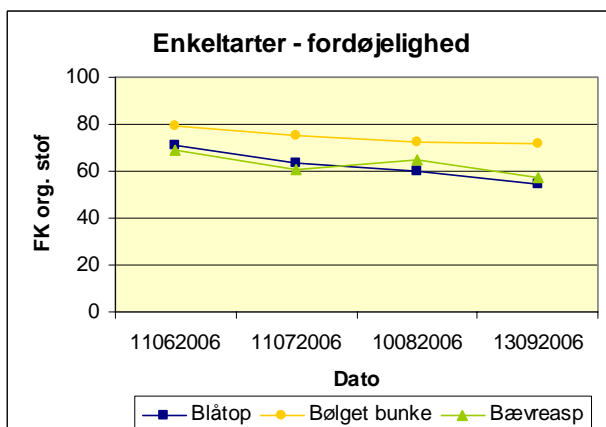
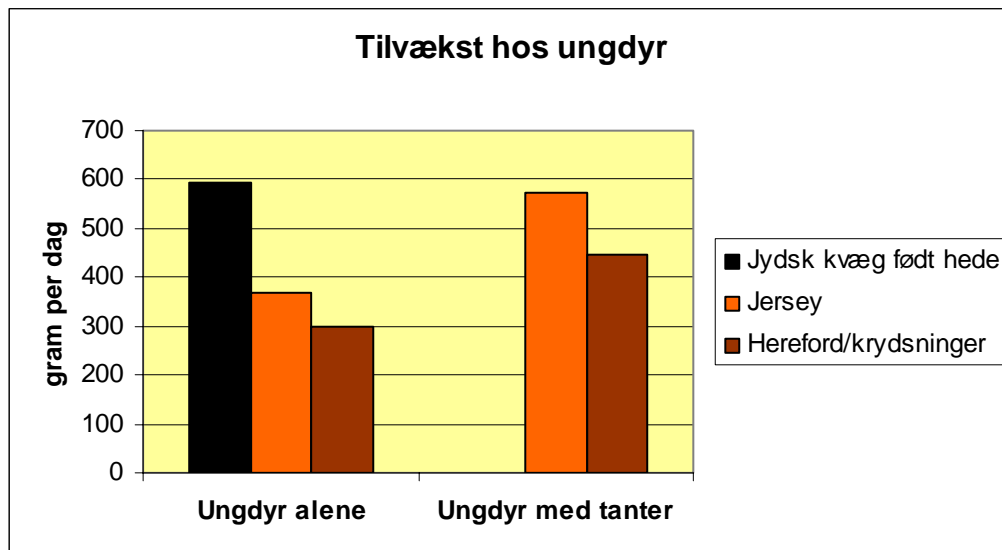
Grupper uden tanter:

- 1) Hereford/krydsninger
- 2) Jersey
- 3) Jydsk kvæg

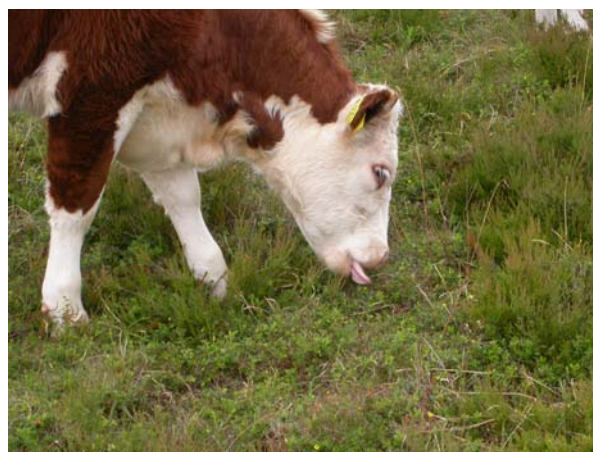
Grupper med tanter:

- 4) Hereford/krydsninger
- 5) Jersey

Tanter: To køer af Jydsk Kvæg.

Blade af bævreasp kan i perioder være et godt fodertilskud på heden

Nogle arter foretrækkes frem for andre, f.eks. blåtop, medens revling fravælges.

Projektet er udført af kvægholdere Per Krogsgaard, Niels Quist-Jensen og Leo Kortegaard med bistand fra Jens Vinge, Arndt Haarhøj, Mette Emborg og Linda Brix Christensen fra Nordjyllands amt, Hanne Madsen fra Vesthimmerlands Landboforening, Rita Merete Buttenschøn fra Skov & Landskab, Københavns Universitet og Lisbeth Nielsen fra Natur & Landbrug, Tjele. (Se yderligere information om projektet på www.natlan.dk - projekter – hedepleje). Projektet er finansieret af Direktoratet for Fødevarerhverv.